

Openingsrede prof.dr. Gerty Lensvelt-Mulders
Rector Universiteit voor Humanistiek
3 september 2012

Dank je wel Hans, voor je aardige woorden, voor je vertrouwen in mij als nieuwe rector en voor onze samenwerking in het CvB vanaf januari 2010. Ik heb in die tijd veel van je geleerd, ik heb altijd grote bewondering gehad voor de elegantie en beschaving waarmee je het rectoraat vorm hebt gegeven en hoe je op je eigen persoonlijke manier de universiteit door goede en minder goede tijden hebt gevoerd, dank je wel daarvoor.

Welkom lieve familie en vrienden en gewaardeerde collega's. Welkom gasten van buiten, in het bijzonder vertegenwoordigers van andere universiteiten en hogescholen, leden van de Raad van Toezicht van de UvH, vertegenwoordigers van het Humanistisch Verbond en de partnerorganisaties van de Humanistische Alliantie, en natuurlijk een bijzonder welkom voor onze gastspreker prof. dr. Theo Camps hoogleraar organisatie en bestuurskunde aan het Tias-Nimbas en bestuursvoorzitter van Berenschot. En tenslotte ook een bijzonder warm welkom voor Chris Gerritsen, die de komende 3 jaar de UvH met mij samen zal besturen als tweede lid van het CvB.

Welkom ook nieuwe studenten, dit is jullie eerste opening, jullie zitten nog een beetje achteraan, maar dit wordt voor jullie een heel belangrijk jaar. Ik ben blij dat jullie er zijn, ik ga ervan uit dat we elkaar de komende jaren nog vaak tegen gaan komen.

Vandaag openen wij een nieuw academisch jaar, het cohort 2012-2013 gaat officieel van start. De UvH heeft een bewogen jaar achter de rug. Er waren vreugdevolle momenten zoals toen we hoorden dat de accreditatie van de master Zorgethiek en Beleid gelukt was en we dus in 2013 met deze nieuwe master mogen beginnen. De betekende ook dat we de onderzoekers verbonden aan de groep Zorgethiek nu echt als onze collega's kunnen verwelkomen. Het was droevig was het om afscheid te moeten nemen van onze student Annette Schippers, en ook onze eredoctor Rutger Kopland, is overleden. Het was lastig om te moeten reorganiseren, want ook zonder gedwongen ontslagen, en met een beter perspectief aan de horizon, gaat een dergelijke operatie nooit helemaal pijnloos.

Vandaag sta ik voor het eerst formeel voor u als de nieuwe rector van de UvH. Dit is niet mijn meest natuurlijk habitat. Iedereen die mij kent weet dat ik nogal snel en soms fel praat. Dat hoort bij mij, dat vind ik een deel van wie ik ben. Toch sta ik hier vandaag en ik probeer mijn tempo aan te passen aan deze omstandigheden. Aan het feit dat dit een kerk is met een akoestiek die gemaakt is om zonder microfoon de ruimte te vullen. Ik probeer langzaam en duidelijk te spreken, dat doe ik omdat ik graag wil dat u mij verstaat. Breng ik mezelf daarmee in diskrediet? Doe ik afbreuk aan mijn eigen waarden? Dat denk ik niet, op dit moment is het belangrijk dat u mij allemaal hoort, dus pas ik mij aan en klink ik misschien anders. Maar mijn boodschap blijft hopelijk, ook als ze langzaam wordt verteld, ferm overeind.

Wij openen dit jaar met het onderwerp "marktwaarden" en de vraag wat het voor de UvH betekent een maatschappelijke organisatie te zijn: een organisatie met een publieke taakstelling die daarnaast moet opereren in de markt om, zoals we het in het kader van de reorganisatie noemden 'gezond vlees op de botten te kunnen hebben'. Ook onze universiteit zal de komende jaren meer en meer

gaan opereren in het spanningsveld tussen *civil society*, markt en overheid. Ook aan ons wordt gevraagd onze waarden onder de loep te nemen en ze te confronteren met eisen die deze tijd stelt.

Onze publieke taak houdt in dat wij onderzoek doen en onderwijs geven en dat wij over de resultaten van dat werk transparant verantwoording afleggen, dat wij aan de wereld laten zien hoe wij onze academische verantwoordelijkheden jegens de maatschappij waarmaken in onderwijs en onderzoek. Dit jaar krijgt dat vorm bij de visitatie van ons onderwijs. Wij krijgen de kans te laten zien welke waarden wij erop na houden als het gaat over goed onderwijs. Enerzijds doen we dat door aansluiting te vinden bij wat de buitenwereld daaronder verstaat, anderzijds doen we dat trouw aan onszelf en proberen we binnen de kaders die worden opgelegd zo goed mogelijk een leerplek te zijn voor onze studenten waar zij zich persoonlijk en academisch kunnen ontwikkelen. Onze kleinschaligheid biedt daartoe mogelijkheden die andere universiteiten misschien minder hebben en die wij ook dit jaar weer ten maximale zullen benutten.

Onze maatschappelijke taak houdt in dat wij met ons werk moeten valoriseren door onze bijdrage te leveren aan een humane samenleving waarin de mogelijkheden worden gecreëerd voor ieder mens om een zinvol leven te leiden. Dat is niets nieuw dat is al jaren de missie van onze universiteit en die dragen we samen met verve uit. De UvH richt haar onderzoek op werkvelden waar ethische en existentiële vragen tot de kern van de professionele praktijk behoren. Er is op dit moment veel belangstelling voor dit soort vraagstukken. In het nadenken over de vraag wat in deze complexe maatschappij het 'goede goed doen' nu eigenlijk betekent heeft de UvH een traditie, die zij kan uitbaten. Door onderzoek te doen en interventies te plegen kan zij marktgericht haar missie uitdragen en zo haar valorisatie serieus waarmaken. Dat zal ik me als rector voor inzetten samen met oude en nadrukkelijk ook nieuwe partners die de relevantie van dit onderzoek onderkennen. Daar ligt voor mij onze marktwaarde met en zonder n.

De UvH heeft een sterk profiel, en een stevig fundament door de mensen die bij haar werken en de studenten die bij haar studeren. Door dat sterke profiel lijkt het op het eerste gezicht soms moeilijk aansluiting te vinden bij bijvoorbeeld het innovatieve topsectorenbeleid of het sectorplan geesteswetenschappen, bij grote EU-programma's of bij de wetenschapsagenda's van de NWO en KNAW. Maar die mogelijkheden zijn er wel degelijk. Ik ben overtuigd van de toegevoegde waarde van de Universiteit voor Humanistiek binnen het uitgebreide stelsel voor hoger onderwijs in Nederland. Humanistiek is een waardevolle wetenschap en de UvH verzorgt waardevol onderwijs. Ik wil mijn rectoraatperiode gebruiken om samen met het nieuwe MT nog creatiever naar onszelf te leren kijken en actief op zoek te gaan naar mogelijkheden en kansen die deze agenda's ons bieden. Dat zal ons tot een interessantere partner maken in onderzoek en valorisatie en een nog leukere plek om te studeren.

Ik sta hier voor u als nieuwe rector. De Raad van Toezicht heeft een onderzoeksmethodoloog benoemd als degene die de eindverantwoordelijkheid moet dragen voor een levensbeschouwelijke universiteit. Ik ga ervan uit dat ze daarmee iets heeft willen zeggen. De raad heeft mij voor 4 jaar benoemd. In die tijd ga ik samen met medewerkers en studenten ervoor zorgen dat de onderzoeksvisite in 2014 en de onderwijsvisite in 2013 voor ons zo voorspoedig zullen verlopen, dat we zelfstandig overeind gaan blijven, recht op in de wind. Ik ga eraan werken om samen met het HV, de alliantie en de werkveldoverleggen het geestelijk werk van een nieuwe elan te voorzien en het ambt een nog steviger wetenschappelijk fundament te geven en tenslotte ga ik mij ervoor inzetten

dat de UvH voor medewerkers een plek blijft waar echt academisch gewerkt kan worden, maar wij zijn een kleine organisatie, mensen moeten ook weg kunnen om te groeien en te bloeien dus wordt het ook een plek waar je kunt werken aan een CV voor een carrière daarbuiten.

En wil ik nog iets zeggen tegen onze studenten. Wat mij aan de UvH altijd erg blij maakt, dat zijn jullie. Een dergelijk enthousiasme, gedrevenheid en betrokkenheid heb ik zelden elders gezien. Natuurlijk, humanistiek studeer je ook niet zomaar. Dat doe je omdat je je betrokkenheid voelt bij de grote en kleine vraagstukken van onze moderne samenleving en omdat je gelooft in het eigen vermogen van mensen om hun leven vorm te geven. Maar het kan soms erg moeilijk zijn die gedrevenheid te blijven voelen als je geconfronteerd wordt met werkelijkheid van de werkvloer. U herkent nu hopelijk al het dilemma. Wat gebeurt er hoge idealen als je gaat stage lopen of werken, als je op zoek gaat naar jouw (professionele) rol in een organisatie?

We vroegen het aan Tobias Karsten en Heleen van der Meulen. Tobias Karsten liep stage in geestelijke verzorging in een verpleeghuis, het Leendert Meeshuis. Heleen van der Meulen heeft deze zomer zitten zwoegen op haar masterscriptie. Ze werkte als juriste in verschillende organisaties voordat ze via de premaster instroomde in de master Humanistiek. Ze liep stage bij de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie. Tijdens deze op het oog heel verschillende stages liepen ze toch tegen dezelfde dingen aan. Daar gaan ze iets over vertellen in een column.

De inhoudelijke bijdragen worden afgewisseld met muziek van Jacarandá. Zanger Fidel García Cortéz en gitarist Peter van der Ent nemen u mee op een muzikale en poëtische reis door Latijns-Amerika muziek die gaat over kleuren, verlangen en idealen.

Toen ik gevraagd werd na te denken over deze opening, kwam ik een lezing tegen van mijn collega Theo Camps. Al lezende over 'Leiderschap in maatschappelijke ondernemingen', werd ik blij van de helderheid waarmee de hedendaagse problematiek van publieke organisaties werd uitgelegd. Dit deed me opnieuw beseffen hoe belangrijk in deze tijd de eigen waarden van professionals zijn, en hoe belangrijk het dus ook is deze te leren expliciteren en ze dan te durven confronteren met de praktijk, en te onderzoeken hoe en in hoeverre je bereid bent aan te passen en te durven veranderen, zonder jezelf te verliezen. Het werken in complexe organisaties, het moeten acteren in zoveel verschillende arena's, het rekening moeten houden met zoveel belangen, dat vraagt heel veel van professionals. Theo Camps vergeleek dat met dansen op de punt van een naald.

Die dansmetafoor sprak mij aan. Ik heb Jacarandá verzocht te beginnen met een tango. Daarmee wil ik mijn rectoraat verbeelden en u allemaal uitnodigen er dit jaar samen met mij iets moois van te maken. Dansen is een complex gebeuren, het is fysiek, het is een spel, het is kunst en kunde, het is een dialoog tussen 2 of meer mensen, het is vragen en antwoorden met heel je wezen, met lichaam en ziel. Er zit hartstocht in, maar je moet er ook je hoofd bij houden, het is de goede balans zoeken tussen leiden en geleid worden. De komende 4 jaar hoop ik u als rector voor te gaan in een gezamenlijke dans. Niet op de punt van een naald, niet op de rand van de vulkaan, maar midden op de dansvloer, waar de UvH met verve elke hoek van de vloer zal vullen.

Ik wens u een inspirerende middag toe.

Dankwoord

Wij zijn aan het einde gekomen van deze opening van het academische jaar 2012-2013. Ik wil u allemaal bedanken voor uw aanwezigheid. Ik hoop dat u een inspirerende middag heeft gehad.

Ik wil een speciaal woord van dank richten aan professor Theo Camps, Heleen van der Meulen en Tobias Karsten voor de tijd en aandacht die zij in deze bijzondere gebeurtenis hebben gestoken, en voor de inspirerende woorden die daarvan het resultaat zijn. Hans Alma bedank ik omdat zij voor het laatst is voorgegaan van het cortège, Fidel García Cortéz en Peter van der Ent voor de prachtige muziek. Ik neem overigens aan dat een aantal van u in Fidel ook onze bibliotheekmedewerker hebt herkend. De geluidstechnicus dank ik omdat ik zonder hem niet verstaanbaar was geweest, want hoezeer je ook je best doet om je aan omstandigheden aan te passen, de aard van het beestje verloochend zich niet.

De mensen van de Pieterskerk dank ik voor hun gastvrijheid en last but not least dank ik bijzonder hartelijk Yvette Nelen en Esther de Man voor al het werk dat zij verzet hebben om deze dag goed te laten verlopen.

Als we hier weggaan betekent dat dat we het gewone leven weer laten beginnen. Morgenochtend gaan de colleges en werkgroepen weer op volle sterkte van start, een aantal van jullie gaat dit jaar een carrière als student of medewerker beginnen, van anderen gaan we dit jaar afscheid nemen. Dat hoort bij het ritme van de tijd. Het ritme verandert, dat hebben we vandaag meerder malen gehoord. En wij gaan mee op de beat. Dans met mij, dan zal ik aan alles wat in mijn vermogen ligt om ervoor te zorgen dat wij over 4 jaar nog steeds een zelfstandige universiteit zijn, een organisatie met een warm kloppend hart, die creatief omgaat de eisen van deze tijd, en een inspirerend wetenschapsplein is, dat velen weten te vinden.

Tenslotte rest mij alleen nog om u te zeggen dat het cortège de kerk verlaat zoals ze gekomen is, dat wanneer het cortège weg is de kerk via de hoofduitgang kunt verlaten en dat u allen bent uitgenodigd op de receptie die plaats vindt in de tuin en kantine van de UvH.

Ik verklaar dit nieuwe jaar vol mogelijkheden en kansen voor geopend.